

*Brastjärger
ström*

*Flicka
med
drömmar*

*Inger
Brattström*

*Flicka
med
drömmar*

Inger Brattström

Flicka med drömmar

SAGA Egmont

Flicka med drömmar

Omslagsfoto: Shutterstock

Copyright © 1956, 2020 Inger Brattström och SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726427660

1. E-boksutgåva, 2020

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt med författaren.

HON STOD ENSAM bakom de andra och såg ingenting.

En långbent, gracil flicka med alltför stora och alltför allvarliga ögon och ett svart hår, som var rakt och konstlöst och ofta föll fram i pannan. En flicka med ett blekt, smalt ansikte med pilsnabba ögonkast och farlig fantasi. En skygg, reserverad flicka, som illa passade i en norrbottnisk stad vid en älv. En vacker flicka — kanske — men med en skönhet av det spröda, sällsynta slag, som går de flesta förbi. En främmande fågel — — —.

Hon var fjorton år och hette Beatrice, och det var inte ett så lätt namn att bära med sig.

Ett nytt anslag på tavlan nere i vestibulen hade fått henne att hejda sig. Som en röd stoppsignal lyste det, och alla måste stanna och se på det. Med uppåtvända ansikten hängde de kring den röda lappen som insekter runt en lysande sommarblomma.

Pojkarna avfärdade den genast. Med en nonchalant, likgiltig axelryckning banade de sig väg ut. Det där var för flickor! Fast också bland flickorna fanns en och annan som tydligt demonstrerade sitt kallsinne.

Många stannande ändå kvar. Det röda anslaget skapade nya frågor och funderingar.

Så var det heller inte vilket anslag som helst! Det var inte det vanliga om skoldans i gymnastiksalen, som en av pojkarna i tredje ringen brukade texta med glada, sneda bokstäver. Det handlade inte om gymnasieföreningens höstmöte eller skolmästerskapet i orientering.

Det här var av hårt glansigt papper och tryckt på ett riktigt tryckeri med raka, stela typer. Något liknande hade aldrig stått att läsa på den anslagstavlan. Inte vad man visste — —.

Beatrice höll sig i bakgrunden. Det föll henne inte in att armbåga sig fram till en plats, där också hon kunde se. Saktmodigt väntade hon och kände sig varken otålig eller förargad över att vara undanknuffad. Bara en ängslig nyfikenhet fanns inom henne.

Det nyuppsatta anslaget, som hon bara hade skymtat som en glättad, röd yta, hade rört vid henne på ett oroande och nytt sätt. Då hon hörde kamraternas ivriga röster, uppfattade lösryckta ord och meningar, knäppte det till i henne. Det satte sig i mellangärdet, som håll då hon sprungit mycket fort. Säkert blev hon högröd i ansiktet. Det blev hon alltid då det var något särskilt.

För var det som hon trodde, hoppades och fruktade, då var det sannerligen något särskilt!

Därför gick hon inte som vanligt raka vägen hem utan stannade helt stillsamt bakom de andra och väntade.

För *om* det nu var det hon trodde — vad hade hon då för glädje av det? Alldeles säkert kostade det rysligt mycket pengar — och säkert var det heller inte lämpligt och passande. I mormors ögon.

Beatrice suckade. Allt var så invecklat, och inte tjänade det mycket till att fundera över det förrän hon visste säkert. Ännu var det bara en aning, ett oroande hopp, och det gjorde nästan ont.

Kamraterna rörde sig oroligt och ryckigt framför henne.

Somliga tuggade tuggummi, andra trampade otåligt och väntade på sällskap hem, en och annan vände och gick nerför trapporna och ut. Ingen la märke till Beatrice — och det var hon skyggt glad åt. Annars skulle de se det på henne, undra och fnissa!

Äntligen var det rent framför den stora anslagstavlan. Skratten och de gälla rösterna ekade ut i de långa korridorerna, men här var det öde och tomt och Beatrice vågade sig fram.

Hon drog djupt efter andan och läste med flygande ögon och öppen mun.

Det var som hon hoppats — och fruktat!

”Danskonstnärinnan Katja Werner, medlem av Svenska Danspedagogförbundet, ger lektioner i balett och rytmisk dans och gymnastik. Privat och grupper. Alla åldrar. Anmälan per telefon Beatrice läste det röda anslaget om och om igen. Först kände hon en häftig glädje, nästan befrielse.

Balett! Riktig balettskola här i stan! Det var vad hon alltid hade längtat efter, alltid saknat — från den dagen hon först kom hit upp.

Och det var verkligen mycket länge sen!

Beatrice tyckte att åren försvann för henne, ett efter ett gled de undan och hon blev äldre och äldre. Utan att få börja sin utbildning, utan att få lära sig dansa! Och det var något katastrofalt för den som var ämnad att bli dansös en gång. För så var det bestämt — pappa hade sagt det. Ofta. Och så kände Beatrice det. Även om det de senaste åren varit tyst om saken, hade det levt inom henne med samma styrka som den gången hon gick med sin hand i pappas och han sagt att ingenting skulle hindra honom från att göra henne till en stor ballerina — om hon bara ville.

Visst ville Beatrice! — Men hon var fjorton år nu, och hon visste att de verkliga stora, de som en gång blir världsnamn, började sin utbildning redan i småbarnsåldern. Och här gick hon och greps av en känsla av vanmakt och bitterhet när åren rann bort och hon inte hade någon möjlighet att ens få försöka!

Hon hade övat mycket. Hon hade ett par riktiga balettskor hemma och en hel massa böcker och tidskrifter. När ingen såg henne prövade hon de olika rörelserna från bilderna framför spegeln. Och så snart hon hade luft och rymd kring sig, mest om somrarna och utomhus, tog hon ut stegen, sträckte armar och ben, dansade över ängarna.

Kanske var det ändå inte för sent för henné! Nu när det äntligen kommit en riktig lärarinna till staden.

Bara det nu gick att ordna! — Beatrice kände en sugande rädsla vid tanken på dem därhemma. Om de förbjöd henne, hindrade henne nu? Det vore fruktansvärt. Förut, under alla tomma år, hade det ändå varit något oundvikligt, och sådant måste man finna sig i — det sa alla. Men sphet, bristande förståelse? Måste man finna sig också i det? Nej, det var omöjligt för en blivande ballerina, som skulle dansa Svansjön och "Grand pas de deux" på Kungliga Operan!

Röda lyktor och hennes namn i ljus skrift högt ovanför entrén. De kungliga i sin loge, hela parkettan i högtidsdräkt, andlös förväntan och spänning i salongen ifrån det stora evenemanget. I det breda, djupa diket stämmer orkestern sina instrument, spelar uvertyren. Darrande och spänd står hon färdig i kulissen och väntar på den signal som säger att det är hennes tur att dansa in på scenen. Högt på tå svävar hon fram, högt över jorden i hopp och piruetter, som hade hon förlorat sin tyngd. Musikens toner, publikens intensiva inlevelse, hennes teknik och konstnärskap bär henne mot segern. Efteråt brusar applåderna mot henne och vill aldrig ta slut. I hennes loge samlas blomsteruppvaktningarna, i korridoren köar inflytelserika herrar från främmande länder. Alla har kontrakt i händerna, alla bönfaller henne att skriva på för uppträdanden: — operascener, konsertestrader, film television. — Framgången stiger henne inte åt huvudet,

hon är anspråkslös och ödmjuk, lever endast i och för sin konst. Hon skall bli den största, den mest lysande stjärnan, och hennes egen kropp är hennes instrument — — —

"Vad står du och drömmer om, Trissan?"

Beatrice ryckte till för den hårda, okänsliga rösten, blinkade yrvaket, som slets hon ur djup sömn. Nästan rädd stirrade hon på flickan bredvid sig.

Det var Anna-Karin. Den blonda med luggen och hästsvansen som från en trasslig gummisnodd vällde ner över ryggen. Anna-Karin med de runda, röda kinderna och de stora tänderna, som stod ut under uppnäsan och gav hennes ansikte ett hungrigt och glupskt uttryck. Just nu satte hon de där tänderna i ett stort saftigt äpple och plirade mot Beatrice med okynniga, blå ögon, som ivrigt inregistrerade allt i omgivningen.

Beatrice hade helst sett att hon inte blivit upptäckt av just de ögonen. Inte därför att Anna-Karin var elak eller förarglig, hon var så förunderligt rakt på sak och genomskådade allting. Hon var glad och glupsk, och hennes friska aptit satte inte märken bara i stora, saftiga äpplen. Hon kunde vara olidligt sårande och hänsynslös — utan att ha en aning om det själv. Beatrice var litet rädd för henne.

Anna-Karin var ny i klassen. Hon hade ännu inte funnit någon bästa vän. Hon hörde inte till de blyga. Nu prövade hon sig fram. Metodiskt arbetade hon sig igenom kamraterna.

Från Beatrice föll hennes blickar på det röda anslaget.

"Men titta! Va kul, va! Du ska väl vara med, Trissan — du som ska bli dansös — — —? Det har du sagt!"

Beatrice sneglade ur ögonvråm. Sagt? Till Anna-Karin? Knappast. Numer brukade hon inte prata om det. Hon anade kamraternas löje och var tyst och förbehållsam om

sitt. Men Anna-Karin hade långa öron och hennes minne var det inget fel på.

"Ja, det är klart att jag ska vara med", sa hon med tillkämpad hurtighet.

"Jag ska också anmäla mej", sa Anna-Karin och tuggade energiskt. "Mamma har gått i balettskola en gång, och hon säger alltid att det är så nyttigt för hållningen och sånt. Jag får säkert. Då kommer vi i samma grupp, ska du se!

Va kul, va!"

"Jag har också gått i balettskola", började Beatrice försiktigt. "Fast det var länge sen — innan vi flyttade från Amerika —."

Det var Anna-Karins skenbara förtrolighet som lockade Beatrice ur sina förbehåll. "Å, på den tiden! Jag förstår att du hann med mycket, när du bodde i Amerika!" Anna-Karin såg skrattlystet på henne. Det syntes hon redan visste *allt* om den tiden.

"Det var så länge sen nu", sa Beatrice missmodigt.

Hon hade verkligen bott i Amerika en gång. Det var sant. Hon var född där. Var det också sant att hon gått i balettskola? — Javisst — det var pappas idé, hans enträgna önskan. Hon var fyra eller fem år då, och hon hade ett fotografi hemma, där hon stod på tå och nöp i en kjol som var bara luft och tyll.

"Jag har ett fotografi hemma — — —."

"Va kul, va! Det skulle jag vilja se! Ta med det en dag — — —."

"Ja — om — om jag nu bara hittar det. Och jag har en faster i Amerika, faster Ellionor. Hon är riktig dansös och mycket skicklig. Hon har filmat också — — —."

"Nej, va säger du, Trissan! Va spännande!"

Åter sköt de starka tänderna in i äpplet och slet bort ett stort stycke. Några flickor kom nerför trappan. Anna-Karin

slängde en munter blick över Beatrices huvud. Det var klasskamrater allesammans.

”Har ni hört att Trissan har en faster som är vid filmen? Hon är stor stjärna i baletten i Amerika”, skrek hon mot dem, och de bytte hastigt blickar av hemligt samförstånd och fnissade förtjusta.

”Nej men — är det verkligen sant? Berätta, Trissan — —.”

Beatrice såg rädd ut igen och bet sig i läppen. De var alldeles för många och de frågade för mycket och efteråt skrattade de. Ofta fick de henne att berätta de mest häpnadsväckande saker. Häpnadsväckande också för henne själv, för de lockade henne allt längre bort från verklighetens fasta mark genom sina förtjust förvånade utrop. Det var därför de fnissade, och Beatrice ville inte lockas att berätta något för dem. De kunde stå där med sin nyfikenhet! De hade inte varit i Amerika, och de hade ingen faster vid filmen. De visste inte mycket om livet, de som aldrig varit någon annanstans än på denna lilla fläck av jorden. En kall stad vid en älv.

”Jag har ett fotografi av henne hemma”, sa Beatrice trotsigt. ”Ett stort — i färg. Till jul får jag säkert ett nytt. Det är verkligen synd att aldrig någon av hennes filmer kommer hit. Men här ger dom aldrig nåt bra — — —.”

”De röda skorna”, förstås! Den underbara dansfilmen efter H. C. Andersens saga. Den hade Beatrice sett flera gånger och hon fick aldrig nog av den. Hela hennes sparkapital gick åt och det var mycket svårt att förklara det hemma. Hon hade skrattat och gråtit och känt sig långt borta från den kalla staden och dess tråkiga människor. Hon hade pressats neråt och in mot sig själv av det tragiska öde, som de röda skorna gav sin ägarinna. Och ändå önskade hon sig hellre ett sådant öde än hela evigheten här uppe!

Tillsammans gick de ner för trapporna. Hösten mötte dem med skärpa och klarhet i luften, och långt bort flammade björkarna röda och gula som kvarglömt norrsken mot den mörka barrskogen och de blånande bergen.

Det var sådant som kallades vackert.

"Kommer hon inte snart och hälsar på dej?" frågade AnnaKarin envetet. Hon kunde inte släppa tanken på fastern vid filmen. "Tänk om hon ville uppträda på teatern här, så vi fick se henne allesammans. Va kul, va!"

Beatrice skakade på huvudet.

"Nej, hon kommer aldrig hit! Då är det mer troligt att jag far över till henne i Amerika. Hon ber mej ofta om det.

Kanske reser jag snart. Här kan man inte gå — — —."

"Nej, särskilt inte den som ska bli riktig dansös! Du har mycket större möjligheter i Amerika."

Och de såg på henne och skrattade.

Beatrice nickade och log hemlighetsfullt för sig själv. Hon hade anledning att göra det ändå. Kamraterna såg ner på henne, tyckte inte hon räknades, för att hon bodde på andra sidan älven — på fel sida! Och för att hennes mamma aldrig visade sig i skolan och hennes morbror körde hästfora genom stan. Men de hade ingen faster i Amerika som skulle hjälpa dem! De måste gå här — år ut och år in — —.

"Det är klart att du ska börja din utbildning för Katja Werner", fortsatte Anna-Karin beskäftigt. "Hon ska vara mycket skicklig, fast hon inte är så ung precis. Dom flyttade hit samtidigt som vi — hon är gift med en överste — — —."

Anna-Karin visste allt!

De tog sina cyklar, hängde väskorna över styrstången, trampade inåt stan, stannade vid den första kiosken på höger hand. Anna-Karin bad Beatrice vänta, medan hon köpte tuggummi och några veckotidningar.

Beatrice hängde över cykeln och såg modstulet ner i gatan. Flickorna öppnade sina portmonnärer och stoppade på sig kola och choklad, och hon kände sig definitivt utanför. Inte för att hon var den enda som varit i Amerika och bodde på fel sida om älven— utan därför att hon var den enda som aldrig fick uppleva den där trivsamma gemenskapen framför gottadisken med snask i mun och snask i fickorna och snask för ögonen. Det där förtroliga "jag bjussar, vad vill du ha?" — Beatrice hade aldrig några pengar — veckopengar förekom inte hemma, de ansågs onödiga. (Fick hon inte alltid vad hon behövde?) Och den som aldrig själv kan bjuda cyklar kvickt förbi en kiosk med fnittrande kamrater. Det är ohållbart i längden att bara ta emot.— —. Någon gång måste man visa sig generös och flott tillbaka!

Nti ville Beatrice helst fara raka vägen hem. Men AnnaKarin hade särskilt bett henne vänta. De hade samma väg ett stycke.

"Kom med mej hem ett tag", föreslog Anna-Karin då det bara var de två. "Jag ska genast fråga mamma om dansen. Och sen följer jag med dej — och ser på fotografierna — —."

"Jag — jag vet inte — det är så lång väg hem till mej."

"Tror du inte jag orkar", fnös Anna-Karin. "Förresten har jag aldrig varit ute vid Heden — inte på andra sidan bronens. Det kan bli kul!"

Hemskt kul, va! — Beatrice såg rädd ut igen. Hemma! Hur var det hemma just nu? Man kunde aldrig veta i förväg. Mormors humör? Mammans vävning? Morbror Egon på sofflocket? Och kattorna? Kaffedags — —? Det var dagens stora spänningsmoment — och hon skyggade för att uppleva det i Anna-Karins sällskap.

Vad allt kunde inte Anna-Karin göra av det i skolan i morgon? Alldeles aningslöst skulle hon berätta som det föll

henne in och obarmhjärtigt slita stora stycken ur Beatrices vardag, alldeles som hon nyss gjort med äpplet.

Ännu hade ingen av hennes kamrater från stan varit hemma på Hednoret. Det var bäst så. Inte för att Beatrice hade något att dölja eller skämmas för, men det var lättare att prata och berätta om det som ingen sett. Om älven som dånade nerför forsarna, om de mjuka, gröna ängarna om somrarna, om vinterns skidbackar, om hästarna i stallet, om mammas vävstol och morbror Egons sagor.

Det var mycket att vara glad och tacksam för. Det var bara det att Anna-Karin aldrig skulle uppfatta det — aldrig förstå — —.

Inte heller nu var hon lyhörd för Beatrices avvärjande tvekan. Det var en genomskinligt klar höstdag med sjunkande gul sol och den första kölden i luften. De hade inga läxor att tänka på. Det kunde verkligen vara roligt att en gång komina ut till Beatrice Kowalsky på Hednoret!

”Ä, var inte tråkig nu — kom med hem och drick te först. Mamma har det alltid färdigt — — —.”

Anna-Karin bodde i den stora, ljusa läkarvillan bakom sjukhuset. Hennes pappa var överläkare och de var alldeles nyinflyttade. Hon var äldst i en rad syskon, och allt föll sig enkelt och naturligt och chosfritt för henne.

I tamburen stötte de ihop med doktor Lind. Han var en prydlig, spenslig man med glasögon, och han banade sig väg med självfallen säkerhet. Han nickade förstrött mot flickorna innan han försvann ut till sina plikter.

I hallen stod doktorinnan med framsträckt hand och log uppmuntrande. Hon var rosig och välfriserad och hade utstående tänder precis som dottern. Men hon hade en mild glans i ögonen. Kanske berodde den på hennes runda mage, som nödtorftigt doldes av en vid artistrock. Det var nummer fem på väg.

Beatrice neg och rodnade och snubblade efter Anna-Karin in i salongen.

Solen silade in genom tunna gardiner. Det var ett bländande ljust rum med vita väggar och vitlackerad salongsmöbel med blårandig klädsel och rosafärgad matta på golvet. På väggen dallrade massor av små miniatyrregnbågar, som lektes fram av solstrålarnas spel med den stora kristallkronans prismor. Det verkade glatt och sorglöst, och hela rummet var varmt, inbjudande, utvädrat.

Beatrice satte sig försiktigt på en av de blåklädda stolarna. Anna-Karins syskon kom in en och en och hälsade och fnissade och frågade vad hon hette. De var alla ljusa och rosiga med utstående tänder och glad aptit på livet.

Anna-Karin klinkade en melodistump på den stora, blanka flygeln, slet den ur instrumentet med samma okänslighet som hon slet i allt hon fick för händer.

"Spelar du inte, Trissan?"

Beatrice skakade på huvudet.

"Men om du ska dansa — måste du inte vara musikalisk då också?"

"Musikalisk?" Det var doktorinnans vänliga röst. Hon kom in med tebrickan och satte den på bordet framför Beatrice. "Man kan väl vara musikalisk fast man inte spelar. Det är inte ovanligt alls. Då är det värre att spela och vara omusikalisk. Som du, min kära Anna-Karin!"

Anna-Karin gjorde en ful grimas när hon ograciöst och klumpigt slängde sig ner i en stol.

"Nu ska det bli balettskola här i stan, mamma! Säj, jag kan väl få börja? Beatrice och alla dom andra. "

"Sakta i backarna", sa döktrinnan och satte avvärjande upp handen. "Nog för att du kunde behöva få litet stil på dej — men först får vi väl undersöka hur det ligger till. Skolarbetet går ändå före — —"

”Tänk att mammar alltid ska vara lika tråkiga”, puttrade Anna-Karin och bytte en blick med Beatrice.

Beatrice log så varmt och öppet nu. Det var för den blickens skull — en blick som om de varit sammansvurna. Hon var så ovan vid det.

”Mamma kan i alla fall ringa och höra. Ta reda på vad det kostar och så. Jag skrev upp numret”, envisades hon.

De drack te ur tjocka blå keramikkoppar och åt färska kanelbullar till. Doktorinnan frågade intresserat Beatrice om ett och annat.

Ett så ovanligt namn. Och så vackert!

Anna-Karin höll på att sätta i halsen. Hon nästan exploderade av skratt. Beatrice rodnade och såg förvirrad i golvet.

Och Kowalsky? Var hennes pappa polack eller ryss?

”Amerikan! Med polsk härstamning. Han var musiker — spelade fiol — —.”

”Det är din mamma som väver så vackra mattor? Jag har beundrat dom i hemslöjden.”

Beatrice nickade. Allt visste de redan — fast de var så nya här!

”Du är en liten främmande fågel här uppe hos oss, Beatrice. Du med ditt romantiska namn och ditt svarta hår och dina mörka ögon — — —.”

Främmande fågel. Så underligt det lät — och så lockande hemlighetsfullt. Om hon ändå hade varit en flyttfågel! På väg söderut!

”Det är klart att hon måste vara annorlunda — hon som ska bli stor dansös!”

Åter fnissade Anna-Karin och Beatrice skruvade sig besvärat.

”Jag måste nog gå nu. Dom väntar hemma.”

Hon reste sig och tog i hand och neg. Anna-Karin stoppade en hel bulle i mun på en gång och grymtade

otåligt.

”Vänta då —du har väl inte så bråttom. Jag ska ju följa med dej.”

Beatrice skulle inte undkomma.

BEATRICES SKOLVÄG var något alldeles för sig, och den kunde ha givit Anna-Karin ett och annat att fundera över, om hon nu varit lagd åt det hållet. Det var inte bara det att den var omväxlande. Den var också mycket lång och enslig. AnnaKarin fick uppleva alltsammans. Beatrice berättade också ett och annat.

Skolan låg nere vid järnvägsstationen, som av något slags hybris kallades Centralen. Därifrån gick en oändligt lång och rak gata, Kungsgatan, genom staden och upp till sjukhuset på höjden. Ja, ända fram till bron över älven, om man ville, och vidare långt ut på landsbygden. Men då var det inte längre Kungsgatan. Redan någonstans mitt i staden ändrade den namn och hette plötsligt Drottninggatan — kanske för att den kalla staden skulle göra bättre intryck och verka större än den var. Drottninggatan var inte lika fin som Kungsgatan. Affärerna var mindre, trafiken nästan obefintlig. Poliser syntes sällan och man vågade cykla två i bredd.

Bortom sjukhuset upphörde Drottninggatan. Nu var det rätt och slätt stora landsvägen, och ännu gick man förbi ett och annat hus som låg tätt intill vägen — alldeles naket och utlämnat, utan skylande buskar och träd. Strax före bron låg det sista. Det var svagt rosafärgat.

Sedan bron. Här var älven lugn och grund som en uppdämd sjö. Längre måste man luta sig över räcket för att se att den alls rörde sig. Det var svårt att tro att det var alldeles samma vatten, som med hisnande kraft kastade sig nedför forsarna vid Hednoret. Bron var bred och gedigen